

To nejdůležitější ze seminářů

Legislativa spojená s provozem ICT

OBSAH

Prezenční seminář	3
Úvod	3
Řešení úkolu	3
Řešení různých situací	4
Online aplikace	4
ICT mimo budovu školy	4
Dron	5
Fotky z fotopastí	5
Hudba na Instagramu	5
IS školy a GDPR	6
Telefonní čísla žáků v mobilu učitele	6
Bezpečnost školních účtů	6
Žáci tvoří online video	6
Učitel sdílí online materiály	7
Sdílení fotografií pro ilustraci bez souhlasu	7
Ochrana dat u Google a Microsoft	8
Kopírování pracovních listů	8
Dílo a nastavení CC	9
Citace	9

Autoři: Alice Frýbová, Lucie Drimlová

Redakční rada: Dagmar Chytková, Martina Majer, Klára Hránková, Lenka Urbanová, Pavel Hodál, Pavla Sýkorová, Miloš Bukáček

LEGISLATIVA SPOJENÁ S PROVOZEM ICT

Prezenční seminář

Úvod

Cílem semináře je praktické seznámení s povinnostmi ohledně legislativy vztahované k digitálním technologiím. Účastníci by na konci semináře měli vědět, co se od nich jako ICT koordinátorů očekává, co musí dělat, sledovat, školit. Měli by mít jasno, jak řešit určité situace.

Pokud jste se nemohli semináře zúčastnit, lektor by vám měl nahrát materiály z prezenčního semináře do sekce Materiály z prezenčního semináře v Moodle.

ŘEŠENÍ ÚKOLU

1. Učitel chce dát žákům záznam divadelní hry, aby se na něj mohli podívat před tím, než se budou o autorovi bavit ve třídě. Může jim dát odkaz ke shlédnutí? Co musí dodržet? Za jakých podmínek?

Nápověda: Zkuste mrknout na § 31a autorského zákona [121/2000 Sb. Autorský zákon \(zakonyprolidi.cz\)](#)

2. Ve škole probíhá den otevřených dveří. Škola chce fotografie z této akce zveřejnit na sociálních sítích školy. Za jakých podmínek může? Co musí proto zajistit? Bude se to nějak lišit v případě, když by fotky škola chtěla zveřejnit na webu?

Nápověda: Zkuste mrknout na § 84 a následující občanského zákoníku [89/2012 Sb. Občanský zákoník \(nový\) \(zakonyprolidi.cz\)](#)

Řešení

- 1. Pokud učitel pustí během výuky záznam divadelní hry, s níž během promítání nebo po jeho skončení bude pracovat, pravděpodobně toto užití pokryje výjimka podle § 31a autorského zákona. V případě, že učitel dává žákům odkaz na záznam divadelní hry, bude podstatné, zda tento „odkaz“ je legální či nikoliv. V případě, že se jedná o nelegální zdroj, například záznam divadelní hry na [www.ulozto.cz](#), tak v tomto případě nelze využít výjimku podle § 31a autorského zákona. Pokud se jedná o veřejně dostupný zdroj, například z webových stránek České televize, výjimku podle § 31a autorského zákona lze využít. Učitel může dát žákům odkaz ke shlédnutí.*
- 2. V rámci prevence a jistoty školy lze doporučit, aby veškeré osoby, které jsou na fotografiích vyobrazeny, daly ke zveřejnění svůj souhlas, a to souhlas k uveřejnění fotografie na webových stránkách a/nebo sociálních sítích školy. Souhlas může být udělen i ústně, nicméně je samozřejmě jednodušší udělení souhlasu prokázat, pokud je udělen písemně.*

Některé reportážní a ilustrativní fotografie, které jsou publikovány na webových stránkách, nevyžadují v některých případech souhlas zobrazených osob, přesto, pokud je to možné, doporučujeme souhlas mít, zejména v situacích, kdy je na fotografii zobrazen jen jeden či dva lidé.

Níže uvádíme část stanoviska Úřadu pro ochranu osobních údajů k dané problematice: „V

případech pořizování a zveřejňování **reportážních fotografií z činnosti školy** (situační záběry z vyučování, soutěží, dílen, veřejných vystoupení žáků apod.) se **nejedná primárně o problematiku ochrany osobních údajů**, ale o ochranu soukromí, tj. o postup podle ustanovení § 84 a násl. občanského zákoníku, která upravují pořizování a používání podobizny. Souhlas se zpracováním osobních údajů k „ilustračním“ snímkům tedy **není třeba vyžadovat**. Získání svolení zákonných zástupců dítěte se šířením jeho podoby podle § 85 občanského zákoníku lze však zejména v případě zveřejňování detailních záběrů na internetu doporučit.“

„Pokud však škola hodlá **zveřejňovat pořízené fotografie s dalšími strukturovanými údaji jednotlivých žáků**, jejichž **zdrojem** by zpravidla byla **školní matrika**, musí **získat od zákonných zástupců žáků souhlas** se zpracováním osobních údajů podle GDPR. Tento souhlas musí škola získat i v případě, že **hodlá fotografie dětí zveřejňovat na sociálních sítích**, které umožňují sledování osob a profilování jejich osobních údajů. Zákonné zástupce žáků musí přitom informovat i o rizicích, která pro další zpracování osobních údajů i jinými osobami na těchto sítích hrozí.“

ŘEŠENÍ RŮZNÝCH SITUACÍ

Níže najdete situace, které může škola řešit. Než si přečtete řešení (kurzívou), zkuste si nejdříve odpovět, jak byste to řešili ve škole vy.

Online aplikace

Přijde za vámi učitelka, že by ráda používala on-line aplikaci OrgPad. Tato aplikace se dá zajistit formou předplatného. Jak budete postupovat?

V první řadě je třeba zjistit podmínky užívání této aplikace, kolik je třeba licencí, zda postačí jedna pro učitele, nebo je třeba licence pro každého žáka a jaká je cena předplatného. Je také vhodné zjistit, zda by měl o užívání aplikace zájem i jiný učitel, jelikož mnohé aplikace nabízejí množstevní slevy. Ačkoliv má každá škola odlišný postup, standardně musí využívání aplikace včetně jeho ceny schválit ředitel školy nebo jiná pověřená osoba. Následně lze postupovat s koupí/předplatným aplikace a její instalací, a to v souladu s jejími podmínkami užití (Terms of Use).

ICT mimo budovu školy

Učitel bude odnášet zařízení mimo budovu školy v rámci výuky, protože potřebuje provést se žáky měření. Potřebuje mít od ředitele písemné svolení? Kdo může svolení se zapůjčením zařízení udělit?

V této situaci bude záležet na praxi školy a zejména na tom, zda a jak má škola upravené vypůjčování pomůcek. Zákon obecně počítá s tím, že se vzdělávání může poskytovat i mimo prostor budovy školy, tedy odnesení zařízení není a priori v rozporu s právními předpisy. Nicméně jedná se o interní záležitost školy. Proto bude rozhodující, zda má škola nastavený postup pro vypůjčky zařízení, ať se jedná o 3D brýle, měřicí přístroje či jiné. Nastavení určitého postupu, například určení odpovědné osoby, která vede evidenci, kontroluje počty a funkčnost zařízení a od které si ostatní učitelé půjčují vybavení, lze doporučit. Pokud takový postup škola nemá, pak není v rozporu ani postup, že učitel využije venku měřicí přístroje „bez dovolení.“

Dron

Škola si pořídila dron, jsou fotky z dronu autorským dílem? Za jakých podmínek?

Ano, fotky z dronu jsou autorsky chráněné. Autorem je ten, kdo fotografii pořídil, resp. řídil dron. V prostředí školy však budou majetková autorská práva náležet škole, pokud žák nebo učitel vytvořil fotografii během vyučování či jako přípravu na výuku.

Fotky z fotopastí

Škola si nainstalovala na svůj pozemek fotopast na pozorování nočního života. Jaká to má omezení vzhledem k autorskému zákonu a ochraně osobnosti? Je to autorské dílo? Jak je mohou používat?

Fotka z fotopasti je autorským dílem. Autorem je ten, kdo fotopast nastavil. Fotopasti se používají buď ke sledování zvířete, nebo k ochraně majetku. Škola má právo takovou fotopast nastavit a využívat, nicméně měla by dodržet určitá pravidla, která jsou zpravidla shodná s pravidly na provozování kamerových systémů. Za prvé by měla mít souhlas vlastníka pozemku, kde chce fotopast nainstalovat, pokud to není na jejím vlastním, resp. zřizovatelově, pozemku. Dále je třeba si ujasnit, co je účelem fotopastí, zda je to ochrana majetku, nebo pořizování fotografií zvířat. Podle toho je třeba fotopast umístit tak, aby zabírala skutečně to, co je jejím účelem (např. vchod do budovy v případě ochrany majetku, stromy v případě pozorování ptáků), nastavit dobu, kdy bude fotopast aktivní a určit pověřenou osobu, která bude mít fotopast na starost. Fotopasti, u kterých je reálné, že budou zabírat i osoby, je třeba provozovat v souladu s požadavky na ochranu osobních údajů. Zejména nastavit fotopast tak, aby limitovala pravděpodobnost fotografování lidí, informovat prostřednictvím cedulky a případně doplňujících informací o povaze zpracování osobních údajů a o provozovateli fotopasti, zanést tento typ zpracování do záznamů o činnostech zpracování.

Fotografie z fotopastí, na nichž nejsou zobrazeni lidé, může škola používat dle svého uvážení. Fotografie z fotopastí, na nichž jsou zobrazeni lidé, škola používat nemůže, ledaže se jedná například o zloděje a jehož fotografii předává škola orgánům činným v trestním řízení.

Účelem instalace fotopasti je pozorování zvířete, nikoliv ochrana majetku školy. V tomto ohledu pak bude významné, zda je školní pozemek v noci, kdy je fotopast aktivní, veřejně přístupný. Pokud ne, škola nemá v oblasti ochrany osobních údajů a ochrany osobnosti žádné povinnosti, jelikož fotopast nemá zachytávat osoby, ale zvířata. S pořízenými fotografiemi může nakládat dle svého uvážení. Pokud je pozemek v noci veřejně přístupný, uplatní se uvedené výše.

Hudba na Instagramu

Škola chce použít hudbu u svého příspěvku na IG (jako podkres). Může? Za jakých podmínek?

Hudební skladba je uměleckým dílem, které požívá autorskoprávní ochrany. Podkresová hudba u příspěvku na IG zpravidla nenaplní podmínky volného užití podle § 31a autorského zákona (vzdělávací účel), jelikož se neváže přímo ke vzdělávání. V tomto případě tak škola musí mít buď licenci (svolení autora, veřejná licence CC), nebo se musí jednat o dílo autorskoprávně nechráněné. Autorská ochrana trvá po dobu života autora a 70 let po jeho smrti. Pokud by tak byla podkresovou hudbou „Vltava“ od Bedřicha Smetany, může ji škola bez dalšího použít. Pokud by však na podkres chtěl použít například hudbu Hanse Zimmera z filmu Duna 2, jednalo by se o porušení autorského práva.

IS školy a GDPR

Ke školnímu informačnímu systému se bude připojovat jiný systém (např. jídelna, dopravní podnik atd.). Identifikovali jsme osobní údaje, které budou předávány. Potřebuje škola souhlas rodičů s předáváním osobních údajů poskytovateli služeb? Na jaké právním základě bude škola tyto informace předávat? Jakým způsobem musí škola toto uvést do záznamní povinnosti/informační povinnosti?

Právní osoba vykonávající činnost školy a školní jídelny je v praxi až na výjimky tentýž subjekt. Jedná se tak o předávání osobních údajů v rámci jednoho subjektu. I tak se však jedná o nové zpracování osobních údajů. Školní jídelna si tak může vybrat, zda si informace od rodičů znovu vyžádá, nebo využije podklady ze školy. V druhém případě potřebuje souhlas rodičů s tímto využitím. Tyto informace a způsob předávání jsou zaneseny do záznamů o činnostech zpracování.

Telefonní čísla žáků v mobilu učitele

Učitel jde se žáky na výlet. Může mít seznam žáků a jejich telefonních čísel v soukromém telefonu? Za jakých podmínek? Stejný příklad, ale s telefonními čísly zákonných zástupců.

Právní předpisy nevyklučují, aby měl učitel telefonní seznam žáků nebo zákonných zástupců uložený ve svém soukromém zařízení. Naopak to v případě nouze může být praktické. Měl by však dbát na zásady GDPR, tj. po skončení školního výletu, resp. v období, kdy kontakty již nepotřebuje, tak je vymazat. Je třeba také dát pozor, že v případě ztráty či krádeže telefonu, se bude jednat o bezpečnostní incident a škola může být povinna ho ohlásit na Úřad pro ochranu osobních údajů.

Bezpečnost školních účtů

Mohu jako ICT kordinátor vyžadovat z bezpečnostních důvodů k zajištění školních účtů (Microsoft, Google apod.) dvoufaktorové ověření přes soukromé zařízení učitele? Co k tomu z jeho strany potřebují?

Právní předpisy toto řešení nevyklučují, pokud se jedná o soukromé zařízení (typicky mobilní telefon), musí s tím však zaměstnanec souhlasit.

Žáci tvoří online video

Žáci vytvoří video na Facebook, jako podkres použijí úryvek hudby (20 sekund). Stačí hudbu citovat, nebo musí mít k hudbě povolení od autora? Jaké jsou další možnosti?

I krátký úryvek je chráněn autorským právem, při sdílení videa na sociálních sítích je třeba zkontrolovat autorská práva k hudbě:

- Lze využít hudbu se správnou licencí Creative Commons (CC), např. CC BY-NC.
- Žáci mohou využít databázi volně použitelné hudby (např. Sound Collection na Facebooku nebo dalších sítích)
- Škola může zakoupit licenci na hudbu, kterou chce použít.

Žáci musí citovat, pokud používají hudbu s licencí CC – uvést je nutné autora/autorku a licenci.

Učitel sdílí online materiály

Pokud učitel chce s žáky sdílet materiály, které našel online, musí postupovat v souladu s autorským právem, a to jak při využití materiálů ve výuce, tak při jejich sdílení prostřednictvím informačního systému (IS) školy. Jak by měl postupovat?

- *Materiály pod licencí CC může sdílet na hodině i v IS, pokud uveden druh licence a autora/autorku a odkaz na zdroj.*
- *Materiály chráněné autorským právem bez volné licence může na hodině ukázat ve formě úryvku, nebo ukáže zdroj, v kterém žáci mohou sami pracovat. Do IS může vložit odkaz.*
- *V případě placených licencí (např. časopis) je může učitel použít ve výuce, ale nesmí je šířit mimo školní prostředí. Do IS může nahrát informaci o existenci článku a odkazem na to, že se k němu dostanou jen ve škole.*
- *Materiály (ani video) by neměl učitel stahovat a nahrávat do IS, ale odkazovat na původní zdroj.*

Sdílení fotografií pro ilustraci bez souhlasu

Existují situace, kdy není třeba GDPR souhlas, aby mohly být zveřejněny fotografie. Kdy je možné a za jakých podmínek?

*Souhlas není třeba ve výjimečných situacích, kdy je zveřejnění fotografie oprávněné podle **zákonného základu** podle GDPR, například:*

1. **Zpravodajské účely** – *Pokud je fotografie součástí zpravodajství o veřejně významné události (např. školní akce otevřená veřejnosti), kde se nevyžaduje souhlas, pokud fotografie zachycují dění na akci a nejsou zaměřeny na konkrétní jednotlivce.*
2. **Plnění právní povinnosti** – *Pokud škola musí zveřejnit fotografie v rámci plnění zákonné povinnosti, například prokázání určitého průběhu akce financované z veřejných prostředků, kde je potřeba doložit dokumentaci.*
3. **Oprávněný zájem** – *Škola může v některých případech uplatnit tzv. oprávněný zájem, kdy je třeba zveřejnit fotografie, které slouží ke zvýšení povědomí o činnosti školy, ale které nesmí narušovat soukromí jednotlivců. Například všeobecné záběry ze školních aktivit, kde žáci nejsou jasně identifikovatelní, mohou být zveřejněny bez souhlasu.*

Ilustrační fotografie jsou snímky, které nejsou zaměřené na konkrétní jednotlivce, ale slouží spíše k vytvoření obecného dojmu o dění. To znamená, že:

- *Na fotografii nejsou jasně rozpoznatelní konkrétní žáci nebo osoby.*
- *Fotografie zachycují například skupinové aktivity, kde jednotlivci nejsou v popředí, nebo širokoúhlé záběry, na kterých nelze snadno identifikovat osoby.*
- *Ilustrační fotografie mají obvykle spíše dokumentární nebo doplňující účel a nejsou zaměřeny na portréty nebo konkrétní tváře.*
  - **Ilustrační fotografie:** *Fotografie ze školního výletu, která ukazuje skupinu žáků z dálky, přičemž tváře nejsou detailně viditelné.*
  - **Konkrétní fotografie:** *Fotografie, kde je jasně vidět jednotlivý žák, například detailní záběr z předávání ocenění, by vyžadovala souhlas.*

Ochrana dat u Google a Microsoft

Jak jsou chráněna data, pokud ve škole používáme produkty od Google či Microsoft, které mají disky i mimo EU?

*Pokud škola využívá služby od poskytovatelů jako Google (např. Google Workspace for Education) nebo Microsoft (např. Microsoft 365) a jejich servery jsou umístěny mimo EU, vztahuje se na tuto situaci evropská legislativa. **Google Workspace for Education a Microsoft 365** explicitně zmiňují, že splňují požadavky GDPR a poskytují bezpečné podmínky pro zpracování dat, včetně dat přenášených mimo EU.*

Standardní smluvní doložky (SCC – Standard Contractual Clauses) umožní přenos osobních údajů mimo EU. Tyto doložky jsou právně závazné a zajišťují, že poskytovatel mimo EU se zavazuje k ochraně osobních údajů na úrovni odpovídající ochraně v EU. Při uzavírání smlouvy s poskytovatelem by škola měla ověřit, že ve smlouvě jsou zahrnuty SCC, což garantuje, že osobní údaje budou chráněny i při přenosu mimo EU. Tyto doložky jsou běžnou součástí smluvních podmínek, ale je důležité je mít k dispozici a případně předložit na vyžádání úřadů.

Škola musí uzavřít **zpracovatelskou smlouvu (DPA)** s poskytovatelem služeb, který zpracovává osobní údaje. Tato smlouva stanoví, že poskytovatel služeb bude jednat jako **zpracovatel** osobních údajů jménem školy, která funguje jako **správce** údajů.

V této smlouvě musí být jasně uvedeno, jakým způsobem budou data zpracovávána, kdo k nim bude mít přístup, a jaká opatření na ochranu údajů jsou zajištěna. Google i Microsoft poskytují automatické DPA při registraci jejich služeb.

Škola musí zajistit, že pokud rodiče nebo žáci chtějí uplatnit svá práva podle GDPR (např. právo na přístup, opravu, výmaz osobních údajů), mají možnost tato práva uplatnit i v rámci služeb Google nebo Microsoft. Škola funguje jako prostředník a koordinuje se s poskytovatelem, aby tato práva byla respektována.

Data Privacy Framework (DPF), dříve známý jako **EU-U.S. Privacy Shield**, je právní mechanismus, který upravuje přenos osobních údajů z Evropské unie (EU) do Spojených států (USA). Tento rámec byl zaveden, aby zajistil, že přenosy osobních údajů mezi EU a USA probíhají v souladu s **GDPR** a že v USA jsou poskytovány dostatečné záruky ochrany osobních údajů. DPF hraje významnou roli pro školy a organizace, které využívají služeb poskytovatelů jako **Google** nebo **Microsoft**, jejichž servery mohou být umístěny v USA.

Pokud škola používá služby **Google Workspace for Education** nebo **Microsoft 365**, a tyto společnosti se účastní Data Privacy Framework, přenos osobních údajů na jejich servery v USA je právně pokrytý a zajišťuje odpovídající úroveň ochrany.

Ověřit si to lze zde: [Data Privacy Framework](#)

Kopírování pracovních listů

Učitel nechce kupovat hromadu učebnic, které by jinak ležely ve skříni, ale chce z nich pravidelně něco kopírovat pro práci žáků. Rozhodne se tedy koupit jednu učebnici a pracovní listy vždy 30x zkopírovat. Je to v pořádku? Za jakých podmínek?

Učitelé mohou v rámci výuky použít **citace** z učebnice a **přiměřené výňatky** z děl, pokud je to nezbytné pro výuku. To znamená, že učitel může použít **malé části** učebnice nebo zpracovat **pracovní listy** pro konkrétní výuku. Nemělo by se jednat o velké množství nebo celé kapitoly. Tento materiál by však neměl být distribuován mimo školu.

Vždy je tedy nutné zvážit, co je ještě přiměřený výňatek. Pokud se jedná již o větší části, lze si u společnosti DILIA dokoupit licenci na kopírování materiálů. Můžete u DILIA získat **licenci na rozmnožování tiskem**. Tato licence umožňuje školám legálně kopírovat části děl pro nekomerční využití, například pro potřeby žáků ve výuce.

Někdy přímo vydavatelé nabízejí **licence**, které školám umožňují kopírovat větší množství materiálů nebo využívat elektronické verze učebnic, ze kterých mohou učitelé tisknout pracovní listy.

Dílo a nastavení CC

Vyzkoušejte si, jaké různé varianty umožňuje licence Creative Commons a zkuste promyslet, kdy se jaká kombinace hodí ve škole (dílo žáka, sdílení děl, dílo učitele apod.). Zde není žádné správné/špatné řešení, jde o vyzkoušení si daných licencí.

Citace

Popřemýšlejte, jak můžete jako ICT koordinátor vést učitele k tomu, aby žáky naučili dobře citace a citační etiku. Jak toto téma ve škole uchopíte?

Inspirací může být: [Vytvořte si citaci | Generátor Citace.com](#)

[Proč citujeme - instrukce pro učitele](#)

[Citační etika – Informační výchova K.UTB](#)

Jak budete ve škole přistupovat k problematice citování, plagiátorství mj. i v souvislosti s umělou inteligencí?

Jak bude škola řešit plagiátorství?

Jak bude škola přistupovat k zadávání seminárních prací s ohledem na generování textů AI?

Jak by mohl žák využít AI při psaní prací, aby zároveň uměl pracovat s dalšími zdroji mimo AI?